

Advies Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennisgenomen van het voorstel van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (hierna AHK) dat het College van Bestuur met zijn brieven van 3 mei 2012 (geen kenmerk) en 20 juni 2012 (kenmerk 12 1181/RE) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft gezonden.

De commissie heeft het voorstel van de AHK beoordeeld aan de hand van het beoordelingskader dat de staatssecretaris van OCW heeft vastgesteld (brief aan de Tweede Kamer van 7 maart 2012) en bij brief van 5 maart bekend heeft gemaakt aan de universiteiten en hogescholen die betrokken zijn bij de hoofdlijnenakkoorden.

De commissie heeft op 7 juni 2012 een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van de AHK. Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft de AHK het voorstel toegelicht.

Profiel

De AHK beschrijft haar profiel als volgt.

De AHK is een mono-sectorale hogeschool met een grote diversiteit aan studierichtingen binnen de kunsten. De AHK bestaat uit zes instituten (academies) met een grote mate van autonomie. De academies zijn de eenheden van onderwijs en onderzoek in de disciplines theater, dans, muziek, film, bouwkunst, beeldende kunst & vormgeving (docentschap) en cultureel erfgoed. Het opleidingsaanbod van de AHK kent een hoog specialistisch karakter. De continuering van dit veelzijdige en specialistische opleidingsaanbod is een belangrijke ambitie van de AHK. De AHK wil blijven kiezen voor kwaliteit en accepteert ook in de toekomst alleen de beste studenten, ook als zij onbekostigd zijn. De AHK wenst actief deel te nemen aan activiteiten binnen de topsector Creatieve Industrie. De Reinwardt Academie zal het onderdeel erfgoed van het landelijke programma voor de Creatieve Industrie (CLICK) coördineren vanaf 2012. De AHK is partner in het Centre of Expertise dat de Hogeschool van Amsterdam coördineert in het kader van The Amsterdam Campus (TAC).

De commissie heeft het voorstel beoordeeld aan de hand van de criteria:

- ambitieniveau en realiteitsgehalte;
- aansluiting bij nagestreefde ontwikkelingen op stelselniveau: zwaartepuntvorming en differentiatie;
- uitvoerbaarheid.

De commissie beoordeelt het voorstel als volgt.

Ambitie

De commissie constateert dat het voorstel van de AHK streefwaarden voor de verplichte indicatoren met betrekking tot *onderwijskwaliteit en studiesucces* bevat, die nagenoeg gelijk zijn aan de huidige waarden. De reden hiervoor is dat de AHK haar beleid op dit terrein wenst voort te zetten, onder andere door een blijvend strenge selectie van studenten. Op de indicator 'kwaliteit/excellentie' kan de AHK dan ook goede prestaties laten zien, zoals de huidige hoge (NSE-)studenttevredenheidsscores en een hoog aandeel oordelen 'goed' dan wel 'excellent' in de accreditaties van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) gedurende de afgelopen zes jaar. Tevens constateert de

commissie dat de AHK als een van de weinige kunsthogescholen in de eerste Sirius-ronde een subsidie heeft verworven, te weten voor de ontwikkeling van het Young Bachelorsprogramma van haar Nationale Balletacademie. Daarnaast realiseerde de AHK een relatief hoog bachelorrendement en een lage uitval. Ten aanzien van de onderwijsintensiteit stelt de commissie vast dat de AHK, afgemeten aan het aantal contacturen, nu reeds boven de norm van twaalf contacturen per week uitstijgt. Ook ten aanzien van de indicatoren met betrekking tot docentkwaliteit en indirecte kosten stelt de commissie vast dat de AHK streeft naar continuïteit. De commissie concludeert dat het voorstel goede voornemens bevat met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces.

De commissie heeft met nadruk gekeken of er sprake is van aanhoudende bewezen hoge kwaliteit. Zij heeft daarbij strenge grenzen gesteld aan wat zij als zodanig accepteert. Naar het oordeel van de commissie is sprake van aanhoudende bewezen hoge kwaliteit als de hogeschool in verhouding tot de gemiddelde resultaten in het hoger beroepsonderwijs in de afgelopen periode zeer goede scores heeft gerealiseerd voor elk van de volgende indicatoren: uitval, switch, bachelorrendement en onderwijskwaliteit/excellentie¹. De commissie concludeert dat de AHK voldoet aan deze strenge eisen voor aanhoudende bewezen hoge kwaliteit.

De commissie constateert met betrekking tot de ontwikkeling van het *onderwijsaanbod* dat de AHK geen ingrijpende voornemens heeft voor wijzigingen in het opleidingsaanbod. In lijn met het Sectorplan hbo Kunstonderwijs "Focus op Toptalent" en de nadere inhoudelijke verdieping daarvan (de Houtskoolschets), zal een vermindering van het studentenaantal bij de bacheloropleidingen Muziek, Dans en Theater de middelen vrijmaken voor investeringen in de vooropleidingen, de masteropleidingen en onderzoek. Daarbij is het niet de bedoeling van de AHK nieuwe masteropleidingen aan te vragen, maar zullen de bestaande opleidingen worden uitgebreid met nieuwe afstudeerrichtingen en met accenten in relatie tot ontwikkelingen in het werkveld. Het behoud van de diversiteit en de kwaliteit van opleidingen staat bij de AHK voorop. De commissie concludeert dat het voorstel goede voornemens bevat ten aanzien van het onderwijsaanbod.

De commissie constateert met betrekking tot *onderzoek en valorisatie* dat de zes academies van de AHK fungeren als kenniscentrum en vraagbaak voor het werkveld. De AHK wenst haar internationale samenwerkingsverbanden te bestendigen en uit te breiden om haar nationale en internationale positie te verstevigen. Ook neemt de AHK zich voor om ten minste nog drie promotietrajecten af te ronden voor 2016. Bovendien wil ze de sterke relatie van onderwijs en onderzoek met het werkveld voortzetten. De commissie stelt vast dat de AHK een heldere focus heeft op de creatieve sector en haar studenten wenst voor te bereiden op het ondernemerschap en combinatiefuncties als docent-kunstenaar, docent-vormgever en docent-cultureel ondernemer. De AHK geeft verder gestalte aan valorisatie door samenwerking met beroepspraktijk en podia, door bij- en nascholing van muziekdocenten en door summer en autumn schools. Daarbij erkent de commissie dat docenten aan kunsthogescholen vaak buiten hun docentschap in het werkveld actief zijn en dat het onderwijs en onderzoek in de AHK-academies daardoor al in open verbinding staan met het werkveld. De commissie stelt verder vast dat de door de AHK uitgevoerde RAAK-projecten tevens blijf geven van de wens om de resultaten

¹ De commissie hanteert het uitgangspunt dat alleen een hoge studententevredenheid (NSE) en een hoog bachelorrendement een te smalle basis is om te kunnen spreken van aanhoudende bewezen hoge onderwijskwaliteit. Zij acht bevestiging door een accreditatieoordeel noodzakelijk. Omdat er in de afgelopen periode nog geen goed/excellent oordelen zijn geveld op opleidingsniveau kiest de commissie in deze overgangperiode naar een nieuw accreditatiestelsel voor de facetoordelen bij accreditaties. Noodzakelijke voorwaarde is dat de oordelen overwegend 'goed' en 'excellent' zijn. De grens is gesteld op 2/3, over alle accreditaties van bestaande voltijds bacheloropleidingen in de instelling.

van onderzoek in het werkveld toe te passen. De commissie concludeert dat het voorstel krachtige voornemens bevat met betrekking tot onderzoek en valorisatie.

Gegeven bovenstaande conclusies met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces, aanhoudende bewezen hoge kwaliteit, het onderwijsaanbod, en onderzoek en valorisatie, alles afwegende, beoordeelt de commissie het instellingsvoorstel als bijzonder ambitieus, en realiseerbaar.

Aansluiting

De commissie constateert met betrekking tot *zwaartepuntvorming* dat de AHK blijkt geeft van een sterke betrokkenheid bij de topsector Creatieve Industrie. Mede in het kader daarvan wil zij zich sterk associëren met de metropoolregio Amsterdam en de daar gesitueerde partners in de creatieve industrie. Op het gebied van de topsector Creatieve Industrie werkt de AHK onder andere samen met de Hogeschool van Amsterdam (HvA), de Universiteit van Amsterdam (UvA), de Vrije Universiteit (VU), de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) en het Meertens Instituut. De AHK neemt daarbij de gebieden Erfgoed en Architectuur voor haar rekening vanuit de Reinwardt Academie en de Academie van Bouwkunst. Zowel in het culturele veld (bijvoorbeeld musea) als in het commerciële veld (architectenbureaus, bouwsector) worden de resultaten van de AHK afgenomen en verspreid. Hierover zijn afspraken gemaakt met de Economic Board van de gemeente Amsterdam en de Amsterdam Innovatie Motor. De commissie stelt tevens vast dat het Conservatorium van de AHK en de UvA een principeovereenkomst hebben gesloten om te komen tot de oprichting van het Institute for Interdisciplinary Research in Performing Arts Amsterdam (IIRPAA). Dit instituut zal onderzoek doen naar het leveren van topprestaties in de muziek. Ten slotte stelde de commissie vast dat de AHK een groot aandeel heeft in de verwezenlijking van het Sectorplan hbo Kunstonderwijs en vele maatregelen neemt om de bijdrage te leveren die in lijn is met het sectorplan. De commissie concludeert dat de AHK goed beleid voert ten aanzien van zwaartepuntvorming.

De commissie heeft kennis genomen van de aanvraag die de AHK samen met de HvA en Hogeschool Inholland doet voor een Centre of Expertise 'Creatief/ICT'. Het voorstel richt zich op de onderzoeksagenda van de creatieve en ICT-industrie en is ingebed in TAC, waarbij de belangrijke partners uit het bedrijfsleven zijn betrokken. De HvA zal daarbij als penvoerder optreden. De commissie beoordeelt deze aanvraag positief (zie bijlage 3 voor haar motivatie). De commissie adviseert om in 2013 te laten beoordelen of er voldoende voortgang is geboekt ten aanzien van de uitwerking conform de voorwaarden in het beoordelingskader, en of nieuwe activiteiten zijn ontplooid dan wel lopende activiteiten verder zijn gebracht. Continuering van financiering zou afhankelijk moeten zijn van voldoende voortgang ten aanzien van de uitwerking en van een duidelijk begin met de activiteiten. De commissie adviseert daarbij in elk geval de voorwaarden te hanteren die bij de uitwerking van de eerste ronde van de Centres of Expertise in 2011 zijn gebruikt. Zij zou nog wel willen bezien of de voorwaarden bijgesteld en/of aangescherpt moeten worden.

De commissie constateert met betrekking tot *onderwijsdifferentiatie* dat de AHK een ambitieuze agenda heeft ingediend die passend is bij de kwaliteit van de bachelor- en masteropleidingen en van de vooropleidingen van de AHK. Reductie van het aantal studenten in de bacheloropleidingen Dans, Muziek en Theater zal geschieden op basis van kwaliteitselectie. De AHK heeft onder andere afspraken gemaakt met het Koninklijk Conservatorium en de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht. Ook zoekt de AHK in het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek samenwerking met de UvA (faculteit Geesteswetenschappen) ten behoeve van een brede academische vorming. De commissie waardeert daarnaast de aandacht voor excellentie, internationalisering en de mogelijkheden voor promotietrajecten in de kunst via het DocARTES-verband. De commissie concludeert dat de AHK goed beleid voert ten aanzien van onderwijsdifferentiatie in het onderwijs.

Gegeven bovenstaande conclusies, alles afwegende, oordeelt de commissie dat de AHK met haar voorstel sterk inzet op onderwijsdifferentiatie en zwaartepuntvorming.

Uitvoerbaarheid

De commissie constateert met betrekking tot de uitvoerbaarheid van de voornemens in het voorstel dat de AHK over een goed track record beschikt wat betreft de prestaties van haar zes academies. De AHK kan wijzen op de subsidies, prijzen en andere verdiensten van haar medewerkers en alumni. Ook beschikt de AHK over goede faciliteiten en nationale en internationale netwerken. De AHK geeft er blijk van een organisatorisch en financieel gezonde instelling te zijn en de docentkwaliteit nog verder te willen versterken. Wat dat laatste betreft stelt de commissie vast dat de AHK, als een van weinige kunsthogescholen, vouchers voor geselecteerde docenten beschikbaar stelt om te promoveren. De commissie constateert met betrekking tot onderwijsdifferentiatie dat de AHK haar aanbod zal afstemmen met zusterinstellingen in Den Haag, Utrecht en Rotterdam, en de samenwerking zal voortzetten met de UvA en de Universiteit Leiden. Daarbij tekent de commissie aan dat de zes academies van de AHK in hoge mate autonoom opereren, wat zoals de AHK aangeeft vooral een duurzaam langetermijnbeleid is, al leidt het mogelijk tot wat minder slagvaardigheid op de korte termijn. De commissie heeft in dit verband geen duidelijk beeld kunnen krijgen van met name de verankering van valorisatie-stimulansen in het HRM-beleid van de AHK, al waardeert de commissie andere aspecten ervan, zoals de eerder genoemde promotievouchers. Met betrekking tot zwaartepuntvorming constateert de commissie dat, in het kader van TAC en het voorstel voor een Centre of Expertise in deze, de AHK haar doelstellingen mede waar kan maken door verbinding te zoeken bij haar partners in de regio. Dit zijn de kennisinstellingen en gezelschappen, podia en bedrijven binnen de creatieve/culturele sector in de metropoolregio Amsterdam. Door middel van sponsors, NWO-aanvragen en het betrekken van bijdragen in natura uit het werkveld denkt de AHK toegang tot extra middelen te verkrijgen. Daarbij is het van belang te wijzen op het gegeven dat de top op het gebied van architectuur, beeldende kunst, erfgoed, film en podiumkunsten in Amsterdam is gevestigd.

De commissie beoordeelt het instellingsvoorstel als uitvoerbaar.

Advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Op grond van de beoordeling van het voorstel van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten aan de hand van de drie criteria (ambitieniveau en realiteitsgehalte, aansluiting bij de gewenste ontwikkelingen op stelselniveau, en uitvoerbaarheid), daarbij rekening houdend met de wegingsfactoren zoals beschreven in paragraaf 3 van het beoordelingskader, komt de commissie tot het volgende advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap:

1. De commissie beoordeelt het ambitieniveau en realiteitsgehalte alsmede de aansluiting op de gewenste stelselontwikkeling van het voorstel voor de voorwaardelijke financiering van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten als toereikend. In bijlage 1 zijn de nulmeting en de streefcijfers voor de indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces opgenomen.

2. Gezien de oordelen op de drie criteria ten aanzien van onderwijs, onderzoek en valorisatie komt de commissie tot de conclusie dat de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten in aanmerking dient te komen voor middelen uit het selectief budget. De commissie plaatst het voorstel van de AHK in de categorie 'zeer goed'. In bijlage 2 zijn de scores opgenomen.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'F.A. van Vught', written in a cursive style.

Prof. Dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1a: Verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	nulmeting	ambitie 2015
(HBO1) Studiesucces: Uitval	20,9 %	20,0 %
(HBO2) Studiesucces: Switch	1,0 %	1,0 %
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	76,2 %	77,0 %
(HBO4a) Kwaliteit /excellentie: Studenten aan opleidingen met goed/excellent NVAO score	75,0 %	75,0 %
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	47 %	50 %
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	0 %	0 %
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	1,83	1,83

Bijlage 1b: Gebruikte definities verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

In deze bijlage geeft de commissie aan of uw instelling de RCHOO definitie en nadere omschrijving heeft gebruikt en waar een eventuele andere invulling van de nadere omschrijving en gebruikte methode en databron staat beschreven. Onder 'pag nulmeting' en 'pag ambitie' wordt aangegeven waar een omschrijving in het voorstel is gevonden.

Een uitgebreide versie van dit overzicht ontvangt u van het Ministerie van OCW.

Indicator	Definitie
(HBO1) Studiesucces: Uitval	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na één jaar niet meer bij dezelfde instelling in het hoger onderwijs staat ingeschreven.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 12 1181/RE</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="35"/> pag ambitie: <input type="text" value="35 brief"/></p>
(HBO2) Studiesucces: Switch	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijds bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na 1 jaar studie staat ingeschreven bij een andere studie bij dezelfde instelling</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 12 1181/RE</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="35"/> pag ambitie: <input type="text" value="35 brief"/></p>
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	<p>Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij dezelfde instelling inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studietijd + één jaar (C+1) bij dezelfde instelling het bachelorsdiploma behaalt.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 12 1181/RE</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="35"/> pag ambitie: <input type="text" value="35; brief"/></p>
(HBO4a) Kwaliteit /excellentie: Studenten aan opleidingen met goed/excellent NVAO score	<p>Aandeel studenten aan bachelor- en masteropleidingen met een goed/excellent score.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook voorstel, p.35-36</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="35"/> pag ambitie: <input type="text" value="36"/></p>
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	<p>Het aandeel van de docenten (OP) met een master/PhD in het totaal aantal docenten (OP)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 12 1181/RE</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="36"/> pag ambitie: <input type="text" value="36"/></p>

Indicator	Definitie
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	<p data-bbox="839 327 1299 398">Het aandeel van de voltijd bacheloropleidingen met minder dan 12 geprogrammeerde contacturen (klokuur/week) in het eerste jaar.</p> <p data-bbox="839 430 1214 452">Definitie RCHOO. Zie ook brief 12 1181/RE</p> <p data-bbox="839 479 1299 501">pag nulmeting: <input data-bbox="979 479 1051 501" type="text" value="37"/> pag ambitie: <input data-bbox="1214 479 1299 501" type="text" value="37"/></p>
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	<p data-bbox="839 539 1299 562">De ratio OP/OOP (fte)</p> <p data-bbox="839 593 1214 616">Definitie RCHOO. Zie ook brief 12 1181/RE</p> <p data-bbox="839 642 1299 667">pag nulmeting: <input data-bbox="979 642 1051 667" type="text" value="25"/> pag ambitie: <input data-bbox="1214 642 1299 667" type="text" value="25"/></p>

Bijlage 2: Scores bij de beoordeling van het voorstel van Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

Score aan de hand van paragraaf 3 van het beoordelingskader (brief staatssecretaris van OCW 7 maart 2012):

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	5 (door bewezen kwaliteit)
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	4

Conclusie: het voorstel is toereikend voor de voorwaardelijke financiering.

Ten behoeve van de toekenning van het selectieve budget telt het tweede criterium dubbel:

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	5
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	$2 \times 4 = 8$
Uitvoerbaarheid	4
Totaalscore	17

De staatssecretaris van OCW (brief 26 april 2012) heeft de volgende indeling vastgesteld voor de toekenning van de middelen uit het Selectieve Budget (SB):

4 – 11 punten	:	onvoldoende voorstellen
12 – 14 punten	:	goede voorstellen
15 – 17 punten	:	zeer goede voorstellen
18 – 20 punten	:	excellente voorstellen

Conclusie: Het voorstel valt in de categorie 'zeer goed'.

Over de aanvraag voor het Centre of Expertise 'Creatief/ ICT' oordeelt de commissie positief.

Bijlage 3: Centre of Expertise

De aanvraag voor het Centre of Expertise 'Creatief/ ICT', waaraan de AHK deelneemt, is door de commissie beoordeeld voor eventuele financiering vanuit het selectieve budget.

De commissie heeft (conform het *besluit experiment prestatiebekostiging HO*) beoordeeld of het met de aanvraag beoogde Centre of Expertise aan de volgende twee voorwaarden voldoet: (1) Het Centre past in het profiel van de instelling(en); het gaat om integrale zwaartepuntvorming rond onderwijs en onderzoek, gebaseerd op de (economische) zwaartepunten in de regio. (2) Er is sprake van cofinanciering en publiek-private samenwerking (bij zorg en onderwijs is cofinanciering geen harde voorwaarde, maar wel een pre). Een deel van de uitwerking (zoals de begroting) kan in 2013 plaatsvinden, zolang het voorstel aannemelijk maakt dat in dat jaar aan de voorwaarden kan worden voldaan. In dit licht overweegt de commissie ten aanzien van de twee voorwaarden het volgende.

Het Centre of Expertise 'Creatief/ ICT' is aangevraagd door de Hogeschool van Amsterdam (penvoerder), de AHK en Hogeschool Inholland. Het voorstel richt zich op de onderzoeksagenda van de creatieve en ICT-industrie en is ingebed in TAC waar de belangrijke partners uit het bedrijfsleven bij zijn betrokken. Het Centre past duidelijk in de profielen van de drie instellingen. De onderzoeksthema's die worden benoemd sluiten alle aan bij de lectoraten en 'labs' van de betrokken instellingen. Het voorstel sluit naar het oordeel van de commissie aan bij de erkende focus op de creatieve industrie van de regio Amsterdam. Uit de voorgenomen stappen blijkt dat integrale zwaartepuntvorming rond onderwijs en onderzoek het uitgangspunt is. De commissie waardeert in dit Centre eveneens de insteek van de AHK om over de instellingsgrenzen heen te kijken en via dit initiatief bij te dragen aan de ontwikkeling van urban management, city sciences en social innovation. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende aannemelijk maakt dat aan de eerste voorwaarde kan worden voldaan.

Via TAC zijn belangrijke partners uit het bedrijfsleven bij het Centre of Expertise betrokken. Dit betreft ook partners buiten de creatieve industrie. Duidelijk is hoe deze partners worden geëngageerd, waarbij er voldoende vertrouwen is dat cofinanciering in 2013 gerealiseerd kan zijn. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende aannemelijk maakt dat aan de tweede voorwaarde kan worden voldaan.

Gezien bovenstaande conclusies oordeelt de commissie positief over de aanvraag voor het beoogde Centre of expertise.